

FOUTE HANDEL

MYTHES OVER TTIP

WAAROM GROEN ZICH VERZET
TEGEN HET VRIJHANDELSAKKOORD
TUSSEN DE EU EN DE VS

In heel wat Europese landen is er ophef ontstaan over TTIP, het vrijhandelsverdrag dat de EU en de VS sinds 2013 onderhandelen. De Europese Commissie en andere voorstanders van vrijhandelsakkoorden gebruiken opvallend vaak gemanipuleerde cijfers of zelfs leugens om dit eventuele akkoord nu al 'te verkopen' aan de publieke opinie.

Met deze infobrochure willen we daarom enkele van de **voornaamste mythes doorprikken** en terzelfdertijd wijzen op **de gevaren van TTIP**. Een TTIP-akkoord wordt onderhandeld op vraag en maat van vooral multinationale bedrijven en zal Europese milieu- en gezondheidstandaarden stelselmatig verlagen. Groen ijvert voor handel die ten dienste staat van mensen, de lokale economie en het milieu.

Daarom moeten deze TTIP-onderhandelingen stoppen en dat kunnen we samen realiseren. Dit gaat niet over een strijd tegen handel. Dit gaat ook niet om anti-amerikanisme. Dit is geen gevecht tussen de EU en VS. **Het is een strijd van private versus publieke belangen, van multinationale bedrijven versus burgers en samenlevingen.**

MYTHE 1

'TTIP ZAL ZORGEN VOOR ECONOMISCHE GROEI EN JOBS'

Karel de Gucht, voormalig Europees Commissaris voor Handel, 5 mei 2014.¹

Klassiek boerenbedrog

De voorstanders van TTIP zeggen dat dit handelsakkoord elk Europees huishouden €545 per jaar zal opleveren² en waarschijnlijk leiden tot de 'creatie van miljoenen banen'³ in de VS en in Europa. Dit is klassiek boerenbedrog.

De mooie economische groeicijfers waarmee de Europese Commissie zwaait, gelden enkel in het scenario dat er een 'maximaal en ambitieus akkoord' tussen de EU en de VS wordt bereikt. Daarvoor zullen we niet alleen alle handelstarieven moeten afschaffen, maar ook 50% van alle zogenaamde 'niet-tarifaire barrières'. Dit betekent eenvoudigweg dat we de helft van onze Europese en nationale wetgeving moeten gelijkschakelen met deze van de Verenigde Staten.^{4,5} Naarmate de TTIP-onderhandelingen vorderen, wordt het almaar duidelijker dat een dergelijk ambitieus akkoord niet bereikt zal worden. Bovendien 'vergeten' de voorstanders te vermelden dat deze onrealistische groeicijfers slechts gelden voor het jaar 2027. Gespreid over een periode van tien jaar betekent dit dus een jaarlijkse meerwaarde van 55 euro per Europees huishouden. De minder verre gaande economische scenario's uit dezelfde studie verwachten een jaarlijkse meerwaarde van tussen de 4 euro en de 31 euro per Europees huishouden. Al minder juichende cijfers. **Maar belangrijker is dat de prognose van de Europese Commissie géén rekening houdt met**

het verlies aan inkomsten voor de overheid door het wegvallen van de importtarieven, **noch met de extra kosten** die de verschuivingen op de arbeidsmarkt (tijdelijke werkloosheid, herscholing etc.) met zich meebrengen. **Deze kosten zouden over tien jaar kunnen oplopen tot 60 miljard euro.**⁶ Dit zijn bovendien kosten die volledig gedragen worden door de belastingbetaler. Een bekend recept: eventuele baten zijn er voor de multinationals, de kosten voor de staat.

Wie heeft dan wel baat bij TTIP?

Zeker 80% van de export tussen de EU en de VS vindt plaats binnen 5 sectoren: de chemische sector, vervoersmiddelen, elektrische en optische apparatuur, machines en voedingsproducten (met inbegrip van dranken en tabak). Al deze sectoren worden gedomineerd door grote multinationale bedrijven. Cijfers van de Europese Commissie tonen aan dat kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) amper deel uitmaken van deze internationale export-georiënteerde sectoren. Zo zijn minder dan 90 bedrijven in België verantwoordelijk voor 50% van alle Belgische export buiten de Europese Unie. Hun aandeel in de totale export neemt volgens de Nationale Bank jaar na jaar toe.⁸ **Slechts 0,6% van alle Belgische kmo's exporteert naar de VS en deze export vertegenwoordigt maximaal 2%, en naar alle waarschijnlijkheid**

eerder 0,2%, van hun totale omzet.* Dit maakt duidelijk dat internationale handel vooral een aangelegenheid blijft van grote multinationale, dus grensoverschrijdende bedrijven, en niet van kmo's. Nochtans zijn het net de kmo's die zorgen voor bijna 70% van de tewerkstelling in België, het merendeel van de jobcreatie en meer dan 60% van de toegevoegde waarde. Beweren dat TTIP goed zou zijn voor de kmo's is dan ook klinkklare onzin. De oneerlijke concurrentie van grote multinationals versus kmo's zal door TTIP juist verder toenemen.

Jobcreatie? Gesofisticeerd giswerk.

Ook op het gebied van jobcreatie zal TTIP haar belofte niet kunnen waarmaken. Wel integendeel. De economische impactanalyse waarop de Europese Commissie haar uitspraak baseert, zegt (heel opvallend) niets over jobcreatie. Het economische model dat men gebruikt, laat dat niet toe.¹⁰ Wanneer de pleitbezorgers van TTIP dus spreken over de creatie van miljoenen banen moet men goed beseffen dat het gaat om 'gesofisticeerd giswerk'.¹¹ Als men toch voorspellingen wil doen over

De oneerlijke concurrentie van grote multinationals versus kmo's zal door TTIP verder toenemen.

het werkgelegenheidseffect van dit soort van vrijhandelsverdragen kunnen we leren uit het verleden. Toen in 1994 het vrijhandelsakkoord tussen de VS, Canada en Mexico (NAFTA) in werking trad, beloofde President Clinton dat het in de VS zou leiden tot 200.000 nieuwe banen.¹² In realiteit heeft men in de VS een **speciaal fonds moeten oprichten om de miljoenen Amerikaanse werknemers te ondersteunen die wegens NAFTA werkloos werden.**¹³ Het Economic Policy Institute heeft berekend dat dit handelsakkoord zorgde voor een **verlies van liefst 682.900 banen in de Verenigde Staten alleen.**¹⁴ Bovendien heeft NAFTA ook gezorgd voor een neerwaartse druk op de lonen in zowel de VS, Canada, als Mexico.^{15,16}

* In de statistieken van Eurostat is er een groot aantal bedrijven waarvan men het exacte aantal werknemers niet kent. In onze berekeningen hielden we steeds rekening met het grootst mogelijke aandeel kmo's. Het aandeel 'kmo's dat handel drijft met de VS' is dan ook een overschatting van de werkelijkheid. Het werkelijke aandeel zal naar alle waarschijnlijkheid nog lager liggen.

MYTHE 2

'TTIP ZAL ONZE STRENGE VOEDSEL-VEILIGHEID-, MILIEU- EN GEZONDHEID-STANDAARDEN NIET AANTASTEN'

Cecilia Malmström, huidig Europees Commissaris voor Handel, 16 februari 2015.¹⁷

© European Union 2015 - EP

Drie mechanismen (regelgevende convergentie, regelgevende samenwerking en ICS), die men in het kader van TTIP momenteel onderhandelt, zullen wel degelijk leiden tot het **verlagen** van onze standaarden en regelgeving op het gebied van **voedselveiligheid, milieu en volksgezondheid**. Dit ontkennen is ofwel uitermate naïef of een doelbewuste strategie van de voorstanders.

Nieuwe generatie vrijhandelsakkoorden: het verwijderen van niet-tarifaire barrières

De onderhandelingen over TTIP gaan voornamelijk over het gelijkschakelen van regelgeving, procedures en productstandaarden nu en in de toekomst en de niet-tarifaire barrières. Dit omdat de import- en exporttarieven tussen Europa en de Verenigde Staten al laag zijn. Meer handel en omzet wil men bereiken door exporteren makkelijker te maken. Dat zal uiteindelijk - direct en indirect - een invloed hebben op hoe de EU regels maakt.

Regelgevende convergentie: harmonisatie vs. wederzijdse erkenning

Momenteel onderhandelen de EU en de VS welke wetten men kan harmoniseren of waar men elkaars wetten kan erkennen als gelijkwaardig, via zogenaamde 'wederzijdse erkenning'. Dit hele proces noemt men 'regelgevende convergentie'.

Bij harmonisatie gaan de twee partijen rond de tafel zitten en schrijft men een volledig nieuwe wetgeving of neemt het ene land de wetgeving over van het andere land. Omdat dit een erg complex en tijdrovend proces is, kiest men in de TTIP-onderhandelingen vooral voor de **wederzijdse erkenning** van elkaars wetgeving. Hierdoor mag een in de VS goedgekeurd product, automatisch worden verkocht in de EU en vice versa. Wanneer de milieu- en volksgezondheidsnorm lager ligt in de VS dan in de EU, leidt dit automatisch tot een **verlaging van de effectieve standaarden**. Deze manier van gelijkschakeling zorgt er immers voor dat bedrijven als het ware kunnen gaan **'shoppen' in regelgeving**. Dit privilege is vooral gunstig voor grote bedrijven die hun productiecapaciteit makkelijker kunnen verplaatsen. Bovendien zullen producenten in Europa klagen bij de overheid omdat hun Amerikaanse concurrenten goedkoper kunnen produceren en hen dus wegconcurreren. Ze zullen lobbyen bij de overheid en eisen

om Europese normen te verlagen opdat er opnieuw een gelijk speelveld zou ontstaan tussen de EU en de VS.

Een voorbeeld. In Europa moeten kippenboeren voldoen aan dierenwelzijn-standaarden. Zo zijn onder meer leg-batterijen niet langer toegelaten in de EU. In Amerika bestaan er op het federale niveau geen gelijkaardige regels. Momenteel worden daarom Amerikaanse kippen, als ze niet voldoen aan onze normen, niet toegelaten op de Europese markt. Maar TTIP zou deze ‘handelsbarrière’ opheffen. Kippenboeren in Europa zullen dus moeten concurreren met boeren in de VS. Kippen uit de VS zijn goedkoper want de producenten moeten geen rekening houden met dierenwelzijn. Deze massale import van goedkope eieren en goedkoop kippenvlees zal Europese boeren economisch onder druk zetten. Vervolgens zullen zij bij onze overheden pleiten voor een afschaffing van fel bevochten Europese regels voor dierenwelzijn, om zo terug concurrentieel te worden. Dit is een **race to the bottom**.

Regelgevende samenwerking: multinationals in de cockpit!

Daarnaast zal ‘regelgevende samenwerking’ (regulatory cooperation) er voor zorgen dat de **democratische besluitvorming verder wordt aangetast in het voordeel**

van **multinationals**. Het goedkeuren van progressieve Europese wetgeving die het algemene belang beschermt, zal zwaar onder druk komen te staan. Wetsvoorstellen zullen immers nog vóór ze worden voorgesteld aan democratisch verkozen parlementen, eerst moeten passeren langs een zogenaamd ‘**regelgevend samenwerkingsorgaan**’ (regulatory cooperation body). Handelstechnocraten zullen daar via een **eenzijdige kosten-baten-analyse** beoordelen of een bepaald wetsvoorstel al dan niet ‘onnodig handel en investeringen belemmert’.¹⁸ Dit bureaucratisch orgaan kan ongelimiteerd impactanalyses aanvragen en garandeert een maximale betrokkenheid van ‘belanghebbenden’ (lees: lobbyisten). **Toekomstige wetgeving zal dus eerst gescreend worden door lobbyisten, alvorens er een advies wordt gegeven aan de democratische instellingen.**

Het zijn opnieuw niet de kmo’s en de civiele samenleving die het geld en de menskracht hebben om hun visie te verstrekken aan dit regelgevende orgaan, maar voornamelijk grote multinationale bedrijven en lobbykantoren met voldoende financiële slagkracht. **Grote bedrijven verwerven zo een plaats in de cockpit van het wetgevende proces.** Wetgeving zal onnodig vertraagd of zelfs voorkomen worden. Er zijn voorbeelden waar we dit chilling effect nu al zien. Volgens Groen moeten politieke debatten net op meer transparante wijze plaatsvinden in parlementen, en niet in afgesloten bureaucratische fora.

Investment Court System (ICS): nieuwe naam, oude zonden

Tot slot moeten we het ook hebben over de speciale bescherming van investeerders binnen TTIP. Tot voor kort stond **ISDS**, Investor-State Dispute Settlement, centraal in dit debat. Een ondemocratisch arbitragetribunaal dat wel al bestond in eerdere vrijhandelsakkoorden, maar dankzij de TTIP-onderhandelingen pas echt toegang wist te verwerven tot de publieke aandacht. Via dit dubieuze ISDS-tribunaal kunnen buitenlandse investeerders landen aanklagen, buiten het nationale of Europese rechtssysteem om, wanneer men denkt dat hun winsten worden aangetast door een overheidsbesluit of nieuwe wetgeving. Een financiële claim laat hen toe om via zo’n tribunaal ‘misgelopen winsten’ terug te eisen van een overheid.

De lopende ISDS-zaak tussen de Zweedse energiereus Vattenfall en de Duitse overheid maakt duidelijk dat het massale publieke verzet tegen het opnemen van ISDS binnen het vrijhandelsakkoord tussen de VS en de EU niet ongegrond is. Duitsland wordt door Vattenfall aangeklaagd omdat de Duitse regering, in de nasleep van Fukushima, besliste om tegen 2022 uit kernenergie te stappen. Het bedrijf eist 4,7 miljard euro van de Duitse overheid (lees: belastinggeld) omdat het haar kerncentrales sneller wil

sluiten dan het aanvankelijk van plan was¹⁹. Dit voorbeeld toont perfect aan dat ISDS niet alleen buitenlandse investeerders meer rechten toekent dan eender wie binnen de samenleving, maar daarnaast ook een rem zet op het tot stand komen van wetten om publieke belangen te beschermen. Dit proces wordt ‘regulatory chill’ genoemd.

Dankzij het almaar groeiende protest tegen ISDS uit de civiele samenleving werd Europees handelscommissaris Cecilia Malmström gedwongen om met een nieuw voorstel te komen. In september 2015 stelde ze met veel trots ICS voor: het Investment Court System. Betekent dit een einde van ISDS? Jammer genoeg niet.

Het ICS-voorstel slaagt er immers niet in een antwoord te bieden op de drie voornaamste bezwaren die Groen en vele middenveld organisaties hebben tegen het huidige ISDS:²⁰

1. Zo blijft het onduidelijk waarom er nood is aan bijkomende rechtsbescherming voor buitenlandse investeerders binnen TTIP. **Zowel Europa als de VS hebben elk goed functionerende rechtssystemen.** Buitenlandse investeerders hebben hier toegang toe en kunnen rekenen op een eerlijke, non-discriminatoire behandeling van hun klacht. Totnogtoe is er geen enkele overtuigende zaak waarbij een investeerder van over de oceaan niet rechtmatig werd

behandeld. Je kan in het geval van de VS en Europa toch moeilijk over ‘bananenrepublieken’ spreken?

2. Waarom moeten buitenlandse investeerders meer rechten krijgen dan eender wie binnen de samenleving? **ICS blijft buitenlandse investeerders (lees: grote multinationale bedrijven) meer rechten toekennen dan binnenlandse investeerders (lees: kmo's).**
3. ICS laat buitenlandse investeerders nog steeds toe om landen aan te klagen buiten het nationale of Europese rechtskader om. De uitspraken van het ICS moeten geen rekening houden met nationale of Europese rechtsregels. **Het nieuwe voorstel biedt dan ook geen enkel antwoord op het probleem van ‘regulatory chill’.** Beleidsmakers zullen wel twee keer nadenken alvorens men publieke belangen, zoals onze gezondheid of het milieu, wil beschermen wanneer er hen een miljardenclaim boven het hoofd hangt.

Het Investment Court System is niet meer dan een opgekuiste versie van het oude ISDS met een nieuw acroniem en blijft bijgevolg fundamenteel ondemocratisch. Een nieuwe naam, maar oude zonden.

MYTHE 3

‘TTIP ZAL EEN WERELDSTANDAARD ZETTEN’

Philippe De Backer, Europees Parlementslid
(Open VLD), 31 mei 2015.

Dit is megalomane dagdromerij. Enkel via het harmoniseren van wetgeving kom je op een efficiënte manier tot een globale wereldstandaard. Dit is echter niet wat er momenteel op de onderhandelingstafel ligt. De onderhandelaars willen immers het gros van de bestaande wetgeving via wederzijdse erkenning op elkaar afstemmen. Dit blijkt uit de onderhandelingsteksten die gelekt zijn of openbaar gemaakt werden door de Europese Commissie. Deze wederzijdse erkenning geldt bovendien enkel tussen de EU en de VS. Andere landen zullen, wanneer ze importeren naar Europa, nog steeds moeten voldoen aan onze regels. Deze manier van regelgeving 'gelijkschakelen' zorgt niet voor de creatie van een wereldstandaard. Het creëert wel een sfeer van het Westen tegen de rest, in plaats van afspraken over wereldhandel op internationaal niveau te maken.²¹ Het is met andere woorden geopolitiek.

Er wordt geen wereldstandaard maar enkel een sfeer van het Westen tegen de rest gecreëerd.

Wat wil Groen?

De vele beloften over TTIP zijn fake en volksverlakkerij. Dit vrij-handelsverdrag zal opnieuw meer macht aan multinationals geven. Bestaande en toekomstige sociale en milieunormen zullen door de mechanismen die in TTIP worden onderhandeld (regelgevende convergentie, regelgevende samenwerking en ICS) onder druk komen te staan. En democratische besluitvorming zal verder worden uitgehouden. Burgers en kmo's betalen het gelag. Daarom ijvert Groen voor een stopzetting van de TTIP-onderhandelingen.

Groen heeft genoeg van deze gefaalde neoliberale recepten. Handel is niet per definitie slecht, maar evenmin altijd goed. Het is een middel en geen doel. Wij pleiten voor een economie die in

Wij pleiten voor een economie in evenwicht met het ecosysteem, die rekening houdt met beschikbare grondstoffen en die ten dienste staat van mensen en niet andersom.

evenwicht is met ecosystemen, rekening houdt met beschikbare grondstoffen en ten dienste staat van mensen en niet andersom. Handelsbeleid moet deze legitieme doelen ondersteunen in plaats van tegenwerken. Eerlijke handel moet de

norm worden en niet de uitzondering. Een handelsverdrag moet streven naar opwaartse harmonisatie van standaarden waarbij een maximale bescherming van de lokale economie en het milieu voorop staat. We nemen de 'best practices' uit elkaars wetgeving en proberen zo te komen tot de best mogelijke standaard in het algemeen belang. Dit is niet alleen goed voor burgers, maar het betekent een kostenvoordeel voor bedrijven omdat deze niet langer moeten voldoen aan verschillende standaarden.

1. Karel de Gucht, Europese Commissie, We need to make TTIP work, 5 mei 2014. (http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-357_en.htm)
2. CEPR, Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment VII, 2013. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf)
3. Karel de Gucht, Europese Commissie, Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – Solving the Regulatory Puzzle, 10 oktober 2013. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/october/tradoc_151822.pdf)
4. CEPR, Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment, p. 2, 2013. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf)
5. ECORYS, Study on EU-US High Level Working Group, p. 31, 2012 (<http://www.ecorys.com/sites/default/files/files/EU-US%20HLWG%20Ecorys%20Final%20report.pdf>)
6. ÖFSE, Assessing the Claimed Benefits of the Transatlantic Trade and Investment Partnership, p. 18, 2014. (http://www.guengl.eu/uploads/plenary-focus-pdf/ASSESS_TTIP.pdf)
7. Europese Commissie, Annual Report on European SMEs 2013/2014, 2014. (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2014/annual-report-smes-2014_en.pdf)
8. Nationale Bank van België, Economisch Tijdschrift, p. 32, juni 2013. (<https://www.nbb.be/doc/ts/publications/economicreview/2013/ecotijdi2013.pdf>)
9. Eurostat, Eurostat's Trade by Enterprise Characteristics (TEC) database, juni 2015. (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/setupdimselection.do>)
10. Europese Commissie, Impact assessment report on the future of EU-US trade relations, 2013. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150759.pdf)
11. European Parliamentary Research Service, TTIP: Detailed Appraisal of the European Commission's Impact Assessment, p. 58, 2014. ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/528798/IPOL-JOIN_ET\(2014\)528798_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/528798/IPOL-JOIN_ET(2014)528798_EN.pdf))
12. Bill Clinton, Clinton Makes His Case For Nafta 'Nafta Will Create 200,000 American Jobs In Two Years.', 19 september 1993. (http://articles.philly.com/1993-09-19/news/25987801_1_global-trade-nafta-american-jobs)
13. Public Citizen, NAFTA's 20-Year Legacy and the Fate of the Trans-Pacific Partnership, februari 2014. (<https://www.citizen.org/documents/NAFTA-at-20.pdf>)
14. Robert E. Scott, Economic Policy Institute, No Jobs from Trade Pacts, 18 juli 2013. (<http://www.epi.org/publication/trade-pacts-korus-trans-pacific-partnership/>)
15. Public Citizen, NAFTA's 20-Year Legacy and the Fate of the Trans-Pacific Partnership, februari 2014. (<https://www.citizen.org/documents/NAFTA-at-20.pdf>)
16. Public Citizen, NAFTA's Legacy for Mexico: Economic Displacement, Lower Wages For Most, Increased Immigration, 2014. (<https://www.citizen.org/documents/ImpactsonMexicoMemoOnePager.pdf>)
17. Cecilia Malmström, Europees Commissaris voor Handel, Don't believe the anti-TTIP hype - increasing trade is a no-brainer (The Guardian), 16 februari 2015. (<http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/feb/16/ttip-transatlantic-trade-deal-businesses>)
18. Corporate Europe Observatory, RECONSTRUCTED: Draft sent 26/3/15 from the Commission to the Trade Policy Committee

- CHAPTER Regulatory Cooperation, maart 2015. (http://corporateeurope.org/sites/default/files/reconstructed_ec_proposal_regulatory_cooperation_march_2015_0.pdf).
19. IISD, The State of Play in Vattenfall v. Germany II, december 2014. (<http://www.iisd.org/sites/default/files/publications/state-of-play-vattenfall-vs-germany-ii-leaving-german-public-dark-en.pdf>)
  20. Simon McKeagney, ANALYSIS: Does the Commission's new proposal mark the end of ISDS? 21 september 2015. (<http://ttip2015.eu/blog-detail/blog/ICS%20first%20analysis.html>)
  21. Ferdi De Ville & Gabriel Siles-Brügge, Polity, The Truth about the Transatlantic Trade and Investment Partnership, oktober 2015

Wat kan jij doen?

Onderteken de petitie

We zijn er al eerder samen met burgers en organisaties in geslaagd om de onderhandelingen over ACTA, het vrijhandelsakkoord over intellectuele eigendomsrechten, te stoppen. Nu moeten we er voor zorgen dat ook de onderhandelingen met TTIP worden stopgezet. We zijn goed op weg. In oktober 2015 overhandigde een coalitie van Europese middenveld organisaties een petitie, die inmiddels al door ruim 3 miljoen Europeanen is ondertekend, aan de Europese Commissie. Deze petitie roept het Europees Parlement en de Europese Commissie op om de onderhandelingen over TTIP onmiddellijk stop te zetten. Onderteken deze petitie via www.ttip2015.eu en verhoog zo verder de druk op de onderhandelaars.

www.ttip2015.eu

Laat je stem horen

Verder zijn er verschillende burgers en maatschappelijke organisaties die debatten, acties en manifestaties rond TTIP organiseren. Sluit je bij hen aan, praat erover met familie, vrienden en burens en laat van je horen!

Blijf op de hoogte

Blijf op de hoogte over TTIP en komende evenementen via www.bartstaes.be.

